

Krakov - Hlavní náměstí – Rynek Główny a radniční věž

Uprostřed Malopolska leží Krakov, uprostřed Krakova Staré město, uprostřed Starého města Hlavní náměstí (Rynek Główny) a uprostřed náměstí stojí neorganicky stojí tři samostatné stavby – věž staré radnice, Sukiennice a kostelík sv. Vojtěcha (Rynek byl založen spolu se starým městem na konci 13. století a tou dobou byl s rozměry 200 x 200 m největším náměstím v Evropě Přestože ho Poláci považují za největší středověké náměstí Evropy, se svou rozlohou 4 hektary (200×200 m) je o polovinu menší než Karlovo náměstí (kdysi Dobytčí trh) z roku 1348 v Praze.

Náměstí vzniklo v 3. čtvrtině 13. století, kdy byl Krakov, zničený po tatarském nájezdu.. Rynek byl vytyčen na základě charakteristického šachovnicového půdorysu Strany náměstí nepatrně přesahovaly 200 metrů, přičemž do jeho plochy byly zahrnuty pozůstatky bývalého osídlení - to je důvodem, proč stojí "nakřivo" vůči okrajům náměstí.

Rynek byl nejprve majetkem panovníka a teprve v roce 1358 se Kazimír III. Veliký zřekl práva na většinu objektů na náměstí a předal je městu. Název Rynek byl poprvé zaznamenán v roce 1300, současný název je používán od roku 1882.

Rynek byl centrem obchodu a vznikaly zde krámy nejrůznějších řemeslníků a obchodníků. Od 2. poloviny 13. století začaly vznikat první budovy vystavěné z kamene jako třeba Sukiennice (obchody se sukrem) nebo Kramy Bogate (obchody s luxusním zbožím). Ve 14. století vznikly budovy tzv. Velké a Malé váhy. Sukiennice jsou jedinou z těchto budov, která se dochovala až do dnešních dní

Hlavní krakovské náměstí se stalo také magnetem pro šlechtu, bohaté měšťany a královské úředníky. Vlastnictví nemovitosti na Rynku bylo považováno za prestižní záležitost. Začaly zde proto vznikat četné domy a paláce

V 2. polovině 14.století bylo náměstí poprvé vydlážděno.

V roce 1940 bylo náměstí během nacistické okupace přejmenováno na Adolf-Hitler Platz. Po osvobození města dne 18. Ledna 1945 byl náměstí vrácen jeho původní název.

Krakovská radniční věž – mívala souseda – budovu radnice, ta však byla zničena požárem a nato stržena roku 1820. Soliterní, 70 m vysoká věž z roku 1300 je přístupná, velmi doporučuji zdolat 110 schodů a rozhlédnout se shora. Věž je gotická a úzké schodiště je umístěné v síle zdi. Máte-li vztah ke „kamenným svědkům minulosti“, tak vás to tu bude bavit - schody nepravidelně vysoké, opracování úzkých portálů, klenby, výklenky oken, 14 unikátních kamenických značek. V prvním patře je hala s žebrovou klenbou s restaurovanými zbytky zlacených fresek. Ve druhém patře věže se nachází expozice Památky na vlády města, která je součástí Historického muzea Krakova V posledním patře je vystaven historický hodinový stroj.

Věži se také říká šikmá - naklání se totiž o celých 55 cm. Náklon způsobil silný vítr za bouře roku 1703.

Pod radnicí a částí dnešního náměstí se dochovaly velké sklepní prostory, které byly dříve používány mimo jiné i jako mučírna. Dochované mučicí nástroje lze dnes vidět v domě Jana Matejki, který se nachází ve Floriánské ulici.

Později zde ovšem fungoval také hostinec a v současné době se tu nachází divadelní scéna - - Scena pod Ratuszem, která je součástí krakovského Teatru Ludowego.

Severní stěna věže není ozdobená, protože z této strany stála až do poloviny 19. století budova radnice.

Úplně poslední rekonstrukce se uskutečnila v letech 1961 - 1965, při níž byly chybně zrekonstruovány arkýře v prvním patře. Před schody byly položeny dva klasicistní kamenní lvi.

V první čtvrtině 19. století se vážně uvažovalo o tom, že by měla být stržena i věž bývalé krakovské radnice. Podle mnohých měšťanů byla až nemravně vysoká, nákladná a do jejich města se prostě vůbec nehodící. K její likvidaci už ale nakonec nedošlo. Díky tomu zde i dnes můžeme obdivovat např. gotický portál s erby Krakova a Polska. A také soubor 14 kamenných domovních znamení z roku 1444, které jsou evropským unikátem.

U paty věže je umístěna nápadně velká plastika duté hlavy, dílo absolventa krakovské Akademie výtvarných umění, Igora Mitoraje

